

PROTOCOL PER LA REUTILITZACIÓ

Protocol per garantir
el dret de les persones
consumidores a comprar
amb elements
reutilitzables

Rezero

Amb el suport de:

 Generalitat
de Catalunya

 Agència de
Residus de
Catalunya

PROTOCOL PER LA REUTILITZACIÓ

Protocol per
garantir el dret
de les persones
consumidores
a comprar amb
elements
reutilitzables

Juliol 2021

Rezero

Carrer Bruc, 91 4a planta
08009 Barcelona
info@rezero.cat
93.668.61.07
www.rezero.cat

Amb el teu envàs - Protocol per a la reutilització (C) 2021 de Rezero
disposa de llicència CC BY-NC-ND 4.0

1

DECLARACIÓ DE PRINCIPIS ⁴

2

OBJECTE ⁷

3

MARC LEGAL ⁸

4

SIGNANTS ¹¹

5

COMPROMISOS DELS SIGNANTS ¹²

6

PROCEDIMENTS ¹³

6.1. REUTILITZACIÓ ¹³

- a) Oferta de productes a granel ¹³
- b) Acceptació i oferta d'envasos reutilitzables ¹⁴
- c) Envasos reutilitzables: tipus i condicions ¹⁴
- d) Foment d'envasos retornables ¹⁶
- e) Aspectes de logística ¹⁶
- f) Mesures aplicables per l'incentiu de la reutilització ¹⁷

6.2. HIGIENE ¹⁸

6.3. COMUNICACIÓ ¹⁹

6.4. FORMACIÓ DEL PERSONAL ²⁰

7

RESPONSABILITAT ²¹

Annex I. FORMULARI DE SIGNATURA ²²

Annex II. LEGISLACIÓ D'INTERÈS ²⁶

Annex III. INFORMACIÓ ADDICIONAL ²⁸

1

/ DECLARACIÓ DE PRINCIPIS

L'emergència climàtica i la crisi ecològica estan estretament vinculades a l'actual model econòmic i de consum d'usar i llençar. El model globalitzat d'extracció, producció, distribució i consum erosiona els sistemes naturals, consumeix materials i energia i provoca múltiples impactes ambientals i desequilibris socials, generant al final de la cadena productiva una acumulació creixent de residus d'elevada toxicitat i complexitat per al reciclatge, difícilment reutilitzables i poc dissenyats per ser reparables i/o compostables.

Any rere any, el consum de recursos naturals i la quantitat d'escombraries generades a Catalunya són desproporcionats. Segons l'Agència de Residus de Catalunya, cada català i catalana produeix una mitjana de **527 quilograms de residus a l'any** (2019). D'aquests, 290 van directament al contenidor de resta.

Aquesta situació és, en part, conseqüència de la introducció al mercat de productes que no són reutilitzables, compostables ni es poden reciclar. Alhora, en detriment dels productes reutilitzables, cada vegada n'hi ha més d'usar i llençar, que sovint són innecessaris i generen una gran quantitat de residus.

El tractament i l'eliminació d'aquests residus té un greu impacte sobre l'emergència climàtica, sent responsable del 6% de les **emissions** totals de gasos d'efecte d'hivernacle. A més, aquesta gestió l'acaben pagant els municipis i, per tant, repercuteix sobre els **impostos** que paguem tota la ciutadania.

Els plàstics d'un sol ús i el comerç alimentari

Tot i els inqüestionables avantatges que ens poden oferir els plàstics en relació a altres materials, els elevats costos ambientals que té el desaconsellen per a productes d'un sol ús. Sense negar la importància de la millora de les tècniques i circuits de reciclatge, l'autèntic repte al que ens enfrontem és la prevenció del malbaratament de recursos i reduir dràsticament la generació de residus plàstics.

Afortunadament, és en gran part la mateixa ciutadania qui està reclamant fer front a aquest desafiament. Això s'ha traduït en un canvi en els hàbits de consum de moltes persones consumidores, que a l'hora de comprar productes alimentaris busquen cada vegada més alternatives als envasos d'un sol ús.

Calen, doncs, instruments que promoguin una reconversió cap a **nous sistemes de producció i distribució** que permetin una reducció quantitativa dels residus, i també de la seva toxicitat, i que permetin a la persona consumidora exercir el seu **dret a comprar sense generar residus**.

El sector del comerç minorista alimentari té una estimulant oportunitat per renovar-se. És el moment d'anar més enllà de la legislació i redefinir la nostra relació amb el plàstic, transformar els negocis i apostar per la innovació. Tot plegat, amb l'objectiu de continuar donant resposta a les demandes de la clientela, alhora que actua contra l'emergència climàtica i ambiental.

El sector del comerç minorista pot col·laborar a avançar en la transició cap a una economia circular entre d'altres recuperant i potenciant l'envasat d'aliments, begudes i altres productes en formats retornables i reutilitzables.

Assolir aquest repte només serà possible a través de la col·laboració, participació i implicació d'agents socials i econòmics (entitats, associacions i empreses) que s'uneixin per recuperar i fomentar la reutilització. Caldrà, doncs, treballar amb les altres empreses de la cadena de subministrament, des del principi de la responsabilitat compartida i entomant-ho com un projecte comú.

Amb l'objectiu de contribuir a l'avenç cap a la societat residu zero, Rezero impulsa aquest Protocol de reutilització, adreçat al sector del comerç de Catalunya. L'elaboració d'aquest Protocol compta amb el finançament i el suport de l'Agència de Residus de Catalunya.

El Protocol està concebut com una eina per avançar en aquest objectiu, en la mesura que ofereix un marc per a facilitar la incorporació de pràctiques de reutilització al comerç de Catalunya i així avançar en la reducció de l'impacte ambiental dels seus productes, alhora que es compleixen els requeriments sanitaris i d'informació.

Ja fa anys que el comerç de proximitat i ecològic ha recuperat pràctiques que permeten la reutilització i el retorn d'envasos. Cada cop més cadenes i grans establiments se sumen a aquesta tendència. Ara és el moment de fer el salt i que tots els establiments minoristes d'alimentació i de productes de neteja i higiene ofereixin a les persones consumidores la possibilitat de consumir amb envasos reutilitzables.

Els signants d'aquest Protocol assumeixen la seva part de responsabilitat en la lluita contra el malbaratament de recursos i la generació de residus plàstics en la cadena de subministrament d'aliments. Per això es comprometen a buscar maneres d'evitar els plàstics d'un sol ús i a permetre a les persones consumidores exercir el seu dret a consumir d'una manera més sostenible.

Complementàriament a les mesures de promoció de la reutilització incloses en aquest Protocol, els establiments poden adoptar altres mesures de prevenció de residus com ara incloure en la seva oferta productes en grans formats, en formats reomplibles, altres elements reutilitzables com articles d'higiene íntima femenina o bolquers, productes frescos, de proximitat i de temporada o els transports de l'última milla en vehicles no contaminants.

2

OBJECTE

Aquest Protocol pretén facilitar la incorporació de pràctiques que facin possible la compra a granel o l'envasat del producte en el punt de venda mitjançant envasos reutilitzables que aporti la persona consumidora -com bosses i carmanyoles. D'aquesta manera, les persones consumidores poden exercir el seu dret a comprar sense generar residus, es promou un consum responsable i es contribueix a l'assoliment dels objectius marcats a la legislació vigent i els Objectius de Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides.

Al mateix temps, es pretén homogeneïtzar criteris per eliminar l'ús d'envasos o materials innecessaris a l'hora de comprar a granel i la recuperació d'envasos reutilitzables als comerços i supermercats que operen a Catalunya.

Més concretament els objectius perseguits són:

- 1 Normalitzar la reutilització d'envasos entre les persones consumidores i les empreses de comerç i distribució.
- 2 Fomentar i sensibilitzar el sector de la distribució i també la ciutadania a favor de la implantació de bones pràctiques de reutilització sostenibles i segures en l'àmbit alimentari i de productes d'higiene i neteja.
- 3 Difondre els beneficis ambientals de la reutilització i altres beneficis associats (econòmics, de salut, etc.).
- 4 Donar informació i pautes als establiments comercials que permetin la reutilització d'envasos.

3

MARC LEGAL

Prevenió de residus i reutilització

Les normatives europees, estatals i catalanes avancen cada cop més en la línia de la prevenió i la reducció de residus, legislant sobre els envasos d'un sol ús i indicant la necessitat de prioritzar progressivament els envasos reutilitzables.

En l'àmbit europeu, diverses lleis s'engloben sota el paraigües del **Pla d'Economia Circular de la Unió Europea**, així com de l'**Estratègia Europea dels Plàstics (2018)** que estableix, entre d'altres, actuacions del sector privat per frenar la generació de residus plàstics i l'objectiu que «al 2030 tots els envasos de plàstic que es posin al mercat de la UE han de ser reutilitzables o han de poder-se reciclar de manera eficient».

La **Directiva europea de plàstics d'un sol ús (2019/904)**, considerada un dels avenços més significatius en aquest àmbit, estableix la obligatorietat d'adoptar mesures que garanteixin l'oferta d'alternatives reutilitzables als envasos de menjar per emportar de plàstic d'un sol ús. Alhora, la **Directiva europea d'envasos i residus d'envasos (2018/852)** indica que els estats membre han d'avançar en l'increment de la reutilització d'envasos i que abans del 31 de desembre de 2024 s'hauran d'establir règims sobre la responsabilitat ampliada del productor per a tots els envasos (comercials i industrials).

A escala de l'Estat espanyol, destaquen l'**Estratègia Espanyola d'Economia Circular** i el **Reial Decret 293/2018** de reducció del consum de bosses de plàstic que ha prohibit la distribució gratuïta de bosses de nansa, així com una prohibició gradual de les bosses de servei aplicables al comerç convencional, el lliurament a domicili i la venda en línia.

Així mateix, l'avantprojecte de **Llei de residus i sols contaminants**, en tràmit parlamentari en el moment de redacció d'aquest Protocol i que reemplaçarà la Llei 22/2011, establirà mesures en la línia de prevenció de residus, com un impost als envasos de plàstic no reutilitzables, una reducció del 50% entre 2022 i 2026, i del 70% pel 2030 per alguns envasos alimentaris, així com la prohibició de la seva distribució gratuïta a partir de 2023. Alhora, l'avantprojecte insta a les administracions a fomentar la venda i el consum de productes a granel.

A Catalunya, el **Decret Legislatiu 1/2009**, de 21 de juliol, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei reguladora dels residus indica que «Les mesures orientades a la reducció de residus d'envasos i embalatges són prioritàries».

Cal destacar el Programa general de prevenció i gestió de residus i recursos de Catalunya 2013-2020 (**PRECAT20**), que inclou la reutilització en els seus objectius estratègics mitjançant actuacions com: «1) Estendre la reducció de les bosses de plàstic i altres envasos d'un sol ús en el comerç; 2) Fomentar l'envàs reutilitzable en l'àmbit comercial, i 3) Impulsar [...] la reducció d'envasos, l'ús d'envasos reutilitzables i la comercialització de productes a granel.»

Es preveu que la futura **Llei de prevenció i gestió dels residus i d'ús eficient dels recursos de Catalunya** estableixi, conjuntament amb el PRECAT20, un seguit d'objectius de reducció i reutilització.

Venda a granel i ús d'envasos reutilitzables

La venda a granel és una pràctica àmpliament regulada ja sigui pel que fa a la tipologia d'aliments, la informació que cal oferir a les persones consumidores dels aliments presentats sense envasar o envasats al punt de venda, o en la obligació de tarar els embolcalls o proteccions alienes a aquells productes oferts a granel.

Quant a la tipologia d'envasos que poden entrar en contacte amb els aliments, també hi ha nombroses recomanacions i legislació. De manera general s'indica que cal que els materials dels envasos siguin aptes per a ús alimentari i per a la seva reutilització, prèvia neteja i desinfecció.

Tot indica que la legislació avançarà en la prioritització de les pràctiques de reutilització i reducció d'envasos, com ja es pot observar en la **Llei 3/2020 de prevenció de les pèrdues i el malbaratament alimentaris**, que indica que les empreses alimentàries han de vetllar pel foment de la venda d'aliments a granel i que les empreses del sector de la restauració i l'hostaleria hauràn d'admetre que les persones consumidores duguin el seu propi envàs per al trasllat del menjar no consumit.

Seguretat alimentària

Segons l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària, la norma en matèria de seguretat alimentària no estableix especificacions respecte a la reutilització de recipients alimentaris en el comerç minorista, sempre que hi hagi garanties suficients i es compleixin els objectius de seguretat i les condicions indicades al llarg d'aquest document pel que fa als envasos destinats a entrar en contacte amb els aliments.

Alhora, en la **Comunicació de la Comissió Europea 06/2020** per donar directrius sobre els sistemes de gestió de la seguretat alimentària per als minoristes del sector de l'alimentació, s'indica que **la higiene de l'autoservei depèn del client**, tot i que els minoristes poden facilitar-la fent tasques de supervisió i proporcionant directrius, material d'envasat adequat i estris com ara guants i pales de servir.

4

SIGNANTS

El Protocol és una iniciativa de Rezero que compta amb el suport de l'Agència de Residus de Catalunya, l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària, l'Agència Catalana del Consum i la Direcció General de Comerç del Departament d'Empresa i Treball, la Direcció General d'Empreses Agroalimentàries, Qualitat i Gastronomia de la Generalitat de Catalunya, l'Agència de Salut Pública de Barcelona, l'Institut Municipal de Mercats de Barcelona i l'Àrea Metropolitana de Barcelona.

Els signants d'aquest Protocol són gremis i associacions de comerciants d'alimentació i altres productes de consum quotidià i els supermercats, hipermercats i grans superfícies que operen a Catalunya. La signatura del Protocol per part de supermercats, hipermercats i grans superfícies no implica l'acceptació dels compromisos per part de les seves franquícies.

* Les associacions i gremis signen el Protocol en nom propi i no en representació dels seus membres i associats.

**Les franquícies interessades en adherir-se al Protocol han de fer-ho de forma individual.

5

COMPROMISOS DELS SIGNANTS

La signatura d'aquest Protocol per part de les organitzacions comporta la **implantació obligatòria** de les mesures que s'hi plantegen com a bàsiques i el compromís d'avançar cap a l'adopció de les accions que es presenten al llarg d'aquest document com a **addicionals**.

De manera general, les mesures **bàsiques** que estableix el Protocol són l'acceptació i foment de la compra amb envasos reutilitzables propis dels clients, sempre que compleixin les condicions establertes al llarg d'aquest document. Així mateix, els signants es comprometen a aplicar altres pràctiques de reutilització en la seva activitat i a avançar en la implantació de mesures per l'eliminació o la reducció al mínim dels elements d'embalatge i etiquetatge en les vendes a granel.

També s'estableix com a obligatori fer difusió d'aquest Protocol i les mesures adoptades, tant a les persones treballadores com les consumidores dels establiments, així com a les persones responsables de les franquícies de la marca, si s'escau.

Alhora, els signants hauran d'establir objectius interns pel foment de la reutilització i formalitzar aquests compromisos en els objectius corporatius i organitzatius, així com revisar les seves operacions i pràctiques per garantir la seva alineació amb el Protocol.

En el cas de gremis i associacions, aquestes es comprometen a difondre el Protocol entre els seus membres i associats.

Rezero i les administracions que donen suport a aquest Protocol, es comprometen a fer-ne difusió. Rezero vetllarà per garantir que els signants al Protocol donin compliment als compromisos que adquireixen amb la seva signatura i es reserva el dret de retirar la signatura del Protocol en cas d'incompliment.

6

PROCEDIMENTS

6.1. REUTILITZACIÓ

a) Oferta de productes **a granel**

Els establiments han de disposar de part de la seva oferta en un format adient per la venda a granel i/o l'envasat al punt de venda. Alguns dels productes que es poden oferir a granel són els de les seccions de fruita i verdura, carnisseria, xarcuteria, peixateria, menjars cuinats així com, entre d'altres, ous, olives, fruits secs, llegums, cereals, pasta, cafè, begudes, dolços, productes congelats, productes de fleca o productes de neteja i higiene.

Additionalment, els establiments poden augmentar l'oferta de productes a granel.

b) Acceptació i oferta d'envasos reutilitzables

Els establiments han de permetre la compra dels productes alimentaris que ofereixin a granel o que s'envasin al punt de venda, en els envasos reutilitzables aportats per la persona consumidora, sempre que siguin aptes per al contacte amb aliments.

Sempre que sigui possible, s'han d'oferir als lineals envasos reutilitzables (carmanyoles i bosses, ampolles, recipients, difusors...) per a aquells clients que no duen el seu. Els envasos poden estar a la venda o es poden oferir com a obsequi promocional o com envàs retornable. A fi de fomentar-ne l'ús, aquests envasos es poden oferir en totes aquelles zones i seccions on siguin acceptats.

En el moment del pagament, s'han de facilitar **bosses i/o capsos reutilitzables** per endur-se la compra a aquells clients que no en duen. Poden estar a la venda o es poden oferir com a obsequi promocional o bossa/capsa retornable. (Nota: Les bosses de plàstic de 50 micres o més i amb un 50% de material reciclat no s'inclouen en aquest punt del Protocol. Tal i com estableix la legislació vigent, aquestes hauran de cobrar-se).

c) Envasos reutilitzables: tipus i condicions

Amb relació a les **bosses reutilitzables** de servei per la compra a granel:

- Han de complir les condicions següents:
 - Ser de tela o malla, de silicona o de plàstic reutilitzable i disposar d'un mecanisme de tancament incorporat.
 - Ser rentables.
 - Estar netes i seques.
- Quan el tipus de producte ho permeti, s'ha d'oferir la possibilitat de posar a la mateixa bossa productes diferents, que s'hauran pesat per separat. En aquest cas, les diverses etiquetes es podran enganxar a la bossa o es cercaran solucions alternatives, com ara la targeta de fidelització.
- Quan el tipus de producte ho permeti, s'ha d'oferir la possibilitat de no utilitzar bossa. En aquest cas, s'hauran de cercar solucions per al pagament a la caixa, com ara la targeta de fidelització o enganxar les etiquetes en una tira del paper de la balança.

Amb relació a **altres tipus d'envasos reutilitzables**, aquests han de complir les condicions següents:

- Ser de material apte per ús alimentari i fàcil de netejar (per exemple, plàstic, vidre o metall).
- Estar nets, esbandits i eixuts.
- Estar lliure d'esquerdes, taques, impureses i òxid.
- Disposar de tapa o d'un mecanisme de tancament adequat al tipus de producte que hagi de contenir.
- En cas que la persona consumidora reutilitzi envasos opacs de marques comercials (per exemple els envasos de gelats) l'establiment decidirà si els accepta o no.
- En cas d'envasos que hagin de contenir líquids, aquests han de:
 - Ser estancs.
 - Incorporar un sistema de tancament que no permeti la seva obertura en circumstàncies anormals.
 - Suportar els esforços d'operacions normals de manipulació, sense obrir-se o trencar-se.
 - Poder tornar- a tancar-se un cop oberts, sense perdre la seva estanquitat.

Addicionalment, per la compra específica de productes de neteja i higiene, es recomana que els envasos:

- No siguin de tipus alimentari, a fi d'evitar confusions.
- Siguin de vidre o de plàstic HDPE, per la seva resistència als productes químics.

d) Foment d'envasos retornables

Adicionalment, els establiments poden posar a disposició de les persones consumidores envasos reutilitzables propis dels comerços. La seva devolució es pot potenciar a través d'incentius o dipòsits. En ambdós casos, l'establiment posa a disposició de les persones consumidores envasos reutilitzables (incloses les bosses) i, un cop retornats, en fa una correcta desinfecció.

També com a mesura **addicional**, els establiments poden oferir productes de proveïdors que treballin amb envasos retornables per a la distribució de begudes o d'altres productes.

En aquests casos, l'establiment ha d'habilitar espais per emmagatzemar els **envasos retornables** i per altra banda, l'empresa comercialitzadora s'ha d'encarregar de la recollida, neteja i condicionament dels envasos per a la seva posterior reutilització.

e) Aspectes de **logística**

Cal garantir que la informació obligatòria dels productes establerta en la normativa estigui disponible per a les persones consumidores en el moment de la compra. A tal fi es poden emprar etiquetes, cartells informatius o altres suports, com ara formats electrònics (APP, codis QR, etc.).

Per aquells productes venuts a granel o envasats al punt de venda es valoraran mètodes alternatius a l'ús d'etiquetes, com ara l'ús de la targeta de fidelització o les aplicacions mòbils.

En cas que sigui inevitable emprar **etiquetes**:

- No s'ha d'introduir per defecte l'envàs reutilitzable dins una bossa per tal d'enganxar-hi l'etiqueta.
- En cas de ser adhesiva, l'etiqueta ha de ser fàcilment eliminable i s'ha d'enganxar directament a l'envàs/bossa o en un paper (cartró o paper de la balança) que la persona consumidora ha de lliurar en el moment del pagament.
- Aquelles cadenes que ho considerin necessari per evitar el frau, han de valorar altres mètodes d'enganxar l'etiqueta a l'envàs (com a precinte o amb etiquetes anti-manipulació).

Sempre que sigui necessari i per tal de donar compliment a la llei, les balances hauran de disposar de la funció de **tarar els envasos i bosses dels clients**, per descomptar-ne el pes.

Per qüestions de logística o comoditat, els establiments que així ho desitgin poden preparar i pesar la carn i el peix frescs sobre un paper alimentari i introduir-lo amb l'aliment dins l'envàs del client.

Aquells establiments que ho considerin necessari han d'**adaptar els sistemes** informàtics per a possibilitar canvis a la codificació que permetin la identificació de compres realitzades amb envasos dels clients.

Sempre que sigui possible, s'han de contractar proveïdors que treballin amb **sistemes de logística inversa** o, en cas de disposar de logística pròpia, aplicar aquests sistemes en les pràctiques internes. Aquests sistemes inclouen els envasos retornables de transport (ERT), palets higienitzables, reutilitzables, retornables i reciclables al final de la seva vida útil, així com capsos i contenidors també reutilitzables i que es poden apilar, encaixar o plegar.

Per a les **vendes en línia i els lliuraments a domicili**, els establiments han d'emprar capsos reutilitzables i retornables en comptes d'altres sistemes d'un sol ús. Es pot valorar l'aplicació d'un dipòsit per garantir-ne la devolució/recuperació. En compliment de la normativa vigent, en cap cas es lliuraran les comandes en bosses de plàstic de manera gratuïta.

f) Mesures aplicables per l'**incentiu** de la reutilització

Per aquells establiments que encara no ho hagin incorporat, s'ha d'avançar en l'aplicació d'**incentius** per fomentar que els clients duguin els seus propis envasos. Aquests poden incloure, entre d'altres, la implementació d'un sistema de cobrament addicional per a aquelles compres realitzades amb envasos d'un sol ús, així com descomptes i/o avantatges per aquelles persones consumidores que duguin envasos propis.

6.2 HIGIENE

L'establiment ha de contemplar l'acceptació d'envasos propis dels clients en els seus protocols. D'aquesta manera, l'autocontrol basat en els principis de l'Anàlisi de Perills i Punts Crítics de Control (APPCC) pot incloure la casuística de la utilització dels envasos portats pels clients protocolitzant així les etapes a seguir per part del personal i reduint-ne els possibles riscos.

Cal adoptar les mesures higièniques necessàries i protocols d'actuació per evitar la possible contaminació creuada entre els envasos de les persones consumidores i les superfícies de treball, en especial a les seccions de tall.

Es poden acceptar els envasos reutilitzables si compleixen els següents requisits d'higiene:

Les **bosses reutilitzables** hauran de:

- Ser rentables.
- Estar netes i seques.

Els **envasos reutilitzables** hauran de:

- Ser de material apte per a ús alimentari i fàcils de netejar.
- Estar nets, esbandits i eixuts
- Estar lliure d'esquerdes, taques, impureses i òxid.
- Disposar de tapa o un mecanisme de tancament.

Envasos per a líquids d'ús alimentari:

- Ser de material apte per ús alimentari i fàcil de netejar.
- Estar nets, esbandits i eixuts.
- Ser estancs.
- Incorporar un sistema de tancament que no permeti la seva obertura en circumstàncies anormals.
- Suportar els esforços d'operacions normals de manipulació.
- Un cop oberts, han de poder tornar a tancar-se sense perdre la seva estanquitat.

De manera general, s'han de complir les condicions higièniques en la manipulació d'aliments establertes a la normativa.

Es recomana rentar-se bé i sistemàticament les mans com a mesura per prevenir la contaminació en lloc de l'ús de guants, ja que aquests poden donar una falsa sensació de seguretat a qui els porta. En la secció de xarcuteria una bona pràctica és fer servir pinces per manipular els embotits que filetegem.

Especialment per als aliments de les seccions de carnisseria, xarcuteria i peixateria, s'ha d'evitar el contacte entre aliments diferents per evitar contaminacions encreuades o entre aliments incompatibles per qüestions d'al·lèrgens en un mateix envàs.

En el cas de màquines expenedores de begudes, cal evitar la contaminació encreuada entre l'aparell i les mans o l'envàs aportat pel client.

6.3 COMUNICACIÓ

Per tal de promocionar que els clients vagin a comprar amb envasos propis, i d'oferir-los tota la informació necessària, les empreses han de realitzar tasques de comunicació als seus establiments, mitjançant, per exemple, cartells i megafonia, així com a través de les seves xarxes socials i mitjans de comunicació propis.

Els missatges poden incloure:

- Informació dels envasos acceptats i les seves condicions.
- Comunicació en relació a quins productes es poden adquirir amb elements reutilitzables.
- Indicacions sobre quan l'establiment té dret a rebutjar l'envàs o bossa si considera que no compleix les condicions establertes.

Exemple de comunicació (versió llarga):

Reutilitza en la teva compra

Aquest establiment et recomana que facis la compra amb els teus envasos reutilitzables per contribuir a la reducció dels plàstics d'un sol ús.

Si optes per portar el teu propi envàs, aquest:

- *ha de ser de material apte per a ús alimentari, d'ús exclusiu per aliments i portar tapa.*
- *ha d'estar net, esbandit i eixut.*

Segueix aquestes recomanacions per mantenir la seguretat alimentària de la teva compra:

- *Evita el contacte entre aliments diferents o incompatibles per qüestions d'al·lèrgens en el mateix envàs.*
- *Porta els aliments de seguida a casa i guarda'ls a la nevera o al congelador.*
- *Mantingues sempre els hàbits higiènics quan manipulis els aliments.*
- *Renta't les mans abans i després de tocar els aliments.*

Tu també ets responsable de mantenir la seguretat alimentària de la teva compra.

L'establiment es reserva el dret de no acceptar aquells envasos que consideri inadequats i no serà responsable de les contaminacions que es puguin produir per l'ús dels envasos que portin les persones consumidores i que siguin fruit d'una mala manipulació per part d'aquestes.

Exemple de comunicació (versió curta):

Reutilitza en la teva compra

Aquest establiment et recomana que facis la compra amb els teus envasos reutilitzables per contribuir a la reducció dels plàstics d'un sol ús.

Pots utilitzar el teu envàs si aquest:

- *és d'un material apte per a ús alimentari, d'ús exclusiu per aliments i porta tapa.*
- *està net, esbandit i eixut.*

Tu també ets responsable de mantenir la seguretat alimentària de la teva compra.

L'establiment es reserva el dret de no acceptar aquells envasos que consideri inadequats i no serà responsable de les contaminacions que es puguin produir per l'ús dels envasos que portin les persones consumidores i que siguin fruit d'una mala manipulació per part d'aquestes.

Addicionalment, mitjançant els canals de l'empresa, s'ha de fomentar l'ús d'envasos reutilitzables informant de:

- *l'excés d'envasos d'un sol ús, els residus que generen i els seus possibles impactes a l'ambient, la salut i l'economia.*
- *el valor i el retorn ambiental, social, cultural i local de la reutilització.*
- *les accions i els avenços de l'empresa/ establiment en aquests aspectes.*

6.4 FORMACIÓ DEL PERSONAL

Les empreses han de garantir que el personal és coneixedor de la informació en matèria de reutilització. Amb aquest objectiu, les empreses han de garantir que es realitzen **actuacions de formació** per les persones treballadores dels seus establiments a fi que coneguin i apliquin les polítiques de l'empresa en relació als elements reutilitzables, les noves casuístiques si se n'incorporen, així com les mesures d'higiene a adoptar en acceptar envasos dels clients.

D'aquesta manera s'unificaran les pràctiques d'acceptació d'elements reutilitzables en tots els establiments d'una mateixa empresa.

El personal ha de tenir accés a aquesta informació en format escrit o en suport electrònic.

En cas de disposar de franquícies, l'empresa comunicarà a les persones responsables d'aquestes de les mesures de foment de la reutilització adoptades, així com de la signatura i els continguts d'aquest Protocol.

7

RESPONSABILITAT

Per part dels establiments:

- L'establiment té el dret de rebutjar l'ús de recipients, envasos o bosses si considera que no reuneixen les condicions d'higiene adequades per garantir la seguretat del producte.
- Els operadors queden exempts de la responsabilitat pels problemes de seguretat alimentària que es puguin derivar de l'ús de recipients, envasos o bosses aportats per les persones consumidores i que siguin fruit d'una mala manipulació per part d'aquestes.
- Cal informar les persones consumidores de les condicions en què han d'estar els envasos

Per part de les persones consumidores:

- La persona consumidora és responsable de la higiene dels recipients, envasos o bosses que porti, així com que aquests estiguin fabricats amb un material apte per al contacte amb aliments.

Annex I.

FORMULARI DE SIGNATURA (Per a cadenes d'establiments)

La nostra organització compleix - o es compromet a complir en els 12 mesos posteriors a la signatura d'aquest Protocol- les següents mesures **obligatòries** que estableix el Protocol:

	Compleix	Complirà en els propers 12 mesos	
Nom de l'entitat:	☐	☐	Disposar de part de la nostra oferta en un format adient per a la venda a granel i/o l'envasat al punt de venda.
Nom i càrrec de la persona representant:	☐	☐	Permetre la compra amb envasos reutilitzables d'aquells productes que oferim a granel o que s'envasen al punt de venda (sempre que compleixin les condicions establertes en aquest document).
Signatura:	☐	☐	Oferir bosses i capsos reutilitzables perquè els clients s'enduguin la compra.
Data:	☐	☐	Avançar en l'aplicació d'incentius a les persones consumidores per al foment de la reutilització.
	☐	☐	Realitzar accions de comunicació, tant als nostres establiments com a través de les nostres xarxes socials i altres mitjans de comunicació propis, per tal de fomentar que les persones consumidores comprin amb els seus envasos.
	☐	☐	Implantar mesures per a l'eliminació o la reducció al mínim dels elements d'embalatge i etiquetatge en les vendes a granel.
	☐	☐	Fer difusió d'aquest Protocol i les mesures adoptades, tant a les persones treballadores dels establiments com a les persones responsables de les franquícies de la marca, si s'escau.

Adicionalment, també duem a terme les següents mesures opcionals -o ens comprometem a implantar-les en els 12 mesos següents a la nostra signatura:

Compleix	Complirà en els propers 12 mesos	
☐	☐	Oferir envasos reutilitzables als lineals, ja sigui en venda, com a obsequi promocional o com envasos retornables.
☐	☐	Disposar d'un circuit de retorn per posar a disposició de les persones consumidores envasos reutilitzables propis dels nostres establiments.
☐	☐	Oferir productes de proveïdors que treballin amb envasos retornables per la distribució de begudes o d'altres productes.
☐	☐	Treballar amb sistemes de logística inversa.
☐	☐	Emprar capsos reutilitzables i retornables en comptes d'altres sistemes d'un sol ús per a les ventes en línia i els lliuraments a domicili.

FORMULARI DE SIGNATURA
(Per a gremis i associacions de comerciants)

Nom de l'entitat:

.....
.....
.....

Nom i càrrec de la persona representant:

.....
.....
.....
.....

Signatura:

Data:

.....

Realitzarem accions de comunicació, tant als nostres agremiats/associats com a través de les nostres xarxes socials i altres mitjans de comunicació propis, per tal de fomentar l'acceptació dels envasos de les persones consumidores

Annex II.

LEGISLACIÓ D'INTERÈS

COMUNITÀRIA:

- Directiva (UE) 2019/904 del Parlament Europeu i del Consell, de 5 de juny de 2019, relativa a la reducció de l'impacte de determinats productes de plàstic al medi ambient.
- Directiva (UE) 2018/852 del Parlament Europeu i del Consell de 30 de maig de 2018, per la qual es modifica la Directiva 94/62 / CE relativa als envasos i residus d'envasos.
- Reglament (CE) 1935/2004 de Parlament Europeu i del Consell, sobre els materials i objectes destinats a entrar en contacte amb aliments.
- Reglament (CE) 178/2002 sobre Seguretat Alimentària.
- Reglament 852/2004 relatiu a la higiene dels productes alimentaris.
- Reglament UE/1169/2011, de 25 d'octubre, sobre la informació alimentària facilitada a les persones consumidores.
- Reglament d'Execució (UE) núm. 543/2011 pel que fa a les normes de comercialització en el sector de les fruites i hortalisses.
- Reglament (UE) núm. 1379/2013 del Parlament Europeu i del Consell, d'11 de desembre de 2013, pel qual s'estableix l'organització comuna de mercats en el sector dels productes de la pesca i de l'aqüicultura.
- Reglament d'Execució (UE) núm. 29/2012 de la Comissió, de 13 de gener de 2012, sobre les normes de comercialització de l'oli d'oliva.
- Reglament (CE) 648/2004, de 31 de març, sobre detergents i les seves modificacions posteriors.
- Reglament (CE) 1223/2009, de 30 de novembre, sobre els productes cosmètics.

ESTATAL:

- Reial Decret 293/2018 de reducció del consum de bosses de plàstic.
- Llei 22/2011, de 28 de juliol, de residus i sòls contaminats.
- Reial Decret 126/2015, de 27 de febrer, pel qual s'aprova la norma general relativa a la informació alimentària dels aliments que es presentin sense envasar per a la venda al consumidor final i a les col·lectivitats, dels envasats en els llocs de venda a petició de comprador, i dels envasats pels titulars del comerç al detall.
- Reial Decret 782/1998 pel qual s'aprova el Reglament per al desenvolupament i execució de la Llei 11/1997 d'envasos i residus d'envasos.
- Reial Decret 3484/2000, de 29 de desembre, pel qual s'estableixen les normes d'higiene per l'elaboració, distribució i comerç de menjars preparats.
- Reial Decret 1376/2003, de 7 de novembre, pel qual s'estableixen les condicions sanitàries de producció, emmagatzematge i comercialització de les carns fresques i els seus derivats en els establiments de comerç al detall.
- Text refós de la Llei general per a la defensa dels consumidors i usuaris i altres lleis complementàries, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 1/2007, de 16 de novembre.
- Decret 2484/1967, de 21 de setembre, pel qual s'aprova el text del Codi Alimentari espanyol.

CATALANA:

- Decret Legislatiu 1/2009, de 21 de juliol, pel qual s'aprova el Text refós de la Llei reguladora dels residus.
- Llei 18/2017, d'1 d'agost, de comerç, serveis i fires.
- Decret 73/2002, de 19 de febrer, pel que es regula la indicació dels preus dels productes oferts als consumidors i usuaris.
- Llei 3/2020, de l'11 de març, de prevenció de les pèrdues i el malbaratament alimentaris.
- Llei 22/2010, del 20 de juliol, del Codi de Consum de Catalunya.

Productes que no es poden vendre a granel	Possibilitat d'envasar al punt de venda	Observacions
Olis vegetals comestibles	Sí	Envasos màxim 5 litres. Han de portar un sistema d'obertura que perdi la seva integritat després de la seva primera utilització
Begudes espirituoses de més de 15 ^º	No	Prohibició expressa del transvasament o reompliment.
Complements alimentaris	No	S'han de subministrar preenvasats.
Cosmètics	Sí	
Detergents	Sí	Els envasos i els seus tancaments estaran dissenyats i fabricats de manera que siguin estancs, forts i sòlids, amb la finalitat que no s'obrin i que resisteixin amb seguretat els esforços de les operacions normals de manipulació.
Lleixiu i substàncies perilloses (REACH)	No	Els envasos dels productes amb un sistema de tancament reutilitzable han de disposar d'un tancament de característiques i dissenys tals que un cop oberts puguin ser novament tancats sense perdre el seu caràcter estanc. Prohibició expressa.

Taula: Llistat de productes que segons la normativa vigent no es poden vendre a granel i condicions en què alguns d'aquests es poden envasar en el punt de venda. (Font. Agència Catalana de Consum)

Annex III.

INFORMACIÓ ADDICIONAL

Informació dels envasos:

https://acsa.gencat.cat/ca/seguretat_alimentaria/consells_sobre_seguretat_alimentaria/fes-un-bon-us-dels-envasos/saps-quina-informacio-et-donen-els-envasos/

https://acsa.gencat.cat/ca/seguretat_alimentaria/seguretat_alimentaria_per_temes/materials_i_envasos_alimentaris/

Sistemes d'higienització:

[Tractament de desinfecció de l'aire i superfícies amb UV](#)

[Tractament de desinfecció de l'aire i superfícies amb Ozó](#)

PROTOCOL PER LA REUTILITZACIÓ

Protocol per
garantir el dret
de les persones
consumidores
a comprar amb
elements
reutilitzables

Amb el suport de:

Rezero

**Generalitat
de Catalunya**

**Agència de
Residus de
Catalunya**